

Joel qelqa hinallata, Laodicea Ilaqtapi qanchis p'unchay adventista iglesiataq — Número diecisiete

Jeff Pippenger
2025-12-23

Yupay chunka qanchisniyuq

Qhipa qillqasqa qillqapi tukuchirqayku Abramwan Pabloq willakusqa qhelqakuna mana tukusqa yuyayman hap'ikuspa; chaykunam, siq'imanta siq'iman, 430 watayuq pacha ruwanku, 30 watamanta qallarispa, chanta 400 watata qatiq. Yuyayniyman hina, wakin teología p'unchawpi kaqkuna 30 watakunata 400 watakunata qatiq pacha hina qhawarinkuman; ichaqa, llapaqman rimasqa kaptin, kimsa chunka watakunaqa chay pachaq qallariyninmanmi churakunku. ¿400 watachu ñawpaqman hamun, chaymanta 30; utaq 30 watachu ñawpaqman hamun, chaymanta 400? Kimsa chunka watakunam ñawpaqman hamunku, chaymanta tawa pachak watakuna; imaraykuchus achka testigokunam kanku, kimsa chunka watayuq pachata sayachinankupaq, huk iskay ñiqin profético pachawan t'inkisqa, chaymanta qatisqa.

Joséqa kimsa chunka watayuq karqa Faraonpaq ñawpaqenpi servicionta qallarisqa pacha, Génesis 41:46 nisqapi. Chaymantataq qallarirqa qanchis wata achka kay, hinaspataq qanchis wata yarqay qatiqninpi hamurqa. Joséqa, Cristopa rikch'aynin hina, kimsa chunka watayuq kasqanpi, iskay pacha 2520 p'unchayniyuqwan qatirqasqa karqa. Cristo kimsa chunka watayuq kaptin, chaymanta qatiq hamurqa iskay pacha 1260 p'unchayniyuq; chay iskayninku huñusqaña 2520 kasqanta ruwanku; chaymi kutin iskay qhapaq suyuqkunapi qanchis kutiwan tinkichisqa kachkan.

Davidqa kimsa chunka watayuq karqa rey hina tukuspa, hinaspataq tawa chunka watata kamachirqa, 2 Samuel 5:4 nisqapi qillqasqa hina. Davidqa Cristota rikuchin; Cristotaq kimsa chunka watayuq kaspanqa bautizasqa karqa, chaymantataq tawa chunka p'unchawta purun sach'api aparisqa karqa; hinaspataq bautizakuyninwan rikuchisqa kawsarimusqa qhepaman, tawa chunka p'unchawta discipulonkuna-man sapaqninpi qhiparipa yachachirqa. Cruzpiqa, Jerusalenpa chinkachisqa kuyapayakuyninrayku tawa chunka watakama suyasqa karqa, ñawpaq covenanto historiantupa qallariyninpi purun sach'api tawa chunka wata wañusqankuwan tupachisqa.

Ezequielqa kimsa chunka watayuq karqaña profeta kananpaq waqyasqa kaptin Ezequiel 1:1 nisqapi. Kunanqa mana tiempo hapisachchu Ezequielqa kimsa chunka watan qhipaman hamuq pacha imayna kasqanta rimananpaq, ichaqa churasqa huk pisiylla IA-p ruwasqa resumen-ta, allin reqsisqa chiqaq willakuykunamanta, maykamataq servicionnin unay kasharqa. “Ezequielqa profeciankunaqa Antiguo Testamento ukhupi aswan chiqap p'unchaychasqa kasqankuwan reqsichisqa kanku, libro tukuy 13 sut'i fechakuna qosqa kaptin. Kaykunataqa llapanta yupaychanku Joiaquinpa exilio watanmanta pacha (597 a.C. watata hina 1 watapi), chaymi qorin sut'i cronológico marco-ta, hinaqa 22 watayuqhina mast'arisqa.”

Jesús karqa kimsa chunka watayuq bautizasqa kasqanpacha, chaymantaqa askha runakunawan rimanakuyta takyachirqan huk semanaqpaq.

Anticristoqa Cristopa patrón proféticomán kamachisqa kachkan, hinallataq Cristoqa kimsa chunka watakuna wakichisqa karqan Hanaq Sacerdote Hatun hina ruwananman yaykunanpaq; chay hinaqa, anticristopaq reqsisqa profético kimsa chunka watakuna wakichiy pachaqa 508 watapi “sapa p’unchay” nisqata qichusqamanta qallarispá 538 watakama karqan. Chaypi papadokuna atiyniyoqchasqa karqa llulla hatun sacerdoteman hina; imaynan Cristoqa bautizakusqanpi atiwán llusisqa karqan, chay hinallataq 1260 watakuna papal tutayayqa tupachkanman Cristoq 1260 p’unchaynin ch’uya k’anchaypi bautizakusqanmantapacha cruzkama, chaymi tinkun papadopaq wañuy apaq ch’akikayninwan 1798 watapi.

Manam kay ñawpaq ishka kutin pacha, kimsa chunka watayuq pachaawan qallariqkunaqa, mana ñawparinchu Abrampa ñawpaq puriyninta, paypa kimsa puriyniyuq rimaymanta rurananpi. Chayrayku, Abrampaqa ñawpaqta rimarisqa kachkan, ichaqa chayna kayta atinman karqanlla, Pabloq iskay ñiqin willakuyninwan takyachisqa qhipaman. Pablo siminkunata qillqarqan chaypim, tawa pachak watayuq willakuyqa tawa pachak kimsa chunka watayuq willakuyman tukurqan, maypichus ñawpaq kimsa chunka watakuna qhipa pacha tiempomanta sapaqchasqa kachkan.

Noqa yuyayniyoqmi, Cristoq kawsayninman hina, Alpha chaymanta Omega nisqa hina rikuchisqa kasqanman hina, huk pachakama pactok waranqa tawa chunka tawaqniyuqkunapa pactok rimanakuy ruwayninpi, paykunaqa Abramwan Pabloq iskay kutiyoq kimsa chunka watayuq willakuyninpa omega-ninmi — chaymanta qatiq tawa pachak watakunaqa pactok willakuyqa omega-ninpi kikinta tariyniyuq kananm, chayqa waranqa tawa chunka tawaqniyuqkunapa sellasqa kaypa willakuyninmi. Kimsa chunka watayuq huk pacha, hinaspa chaymanta huk sapaq pacha, hunt’asqa kananm tiyan mana pacha yupayta churayniyuq hinachu, ichaqa Abramq t’ikrarichiq 430 watayuq willakuyninta hunt’aspa. Allinmi kanman chay ñawpaq rimayta huk kutita yapamanta ñawirispa, chaymanta kay chiqanman kutimuy hinaspa ñawpaqman rispa.

Jesús, José, David hinaspa Ezequielpas kimsa chunka watakunata wakichisqa karqanku huk llamk’aypaq, chaymi qhipa p’unchaykunapi Diospa llaqtanta rikch’achinqa. Ezequiel profeta karqa; Joséqa Cristo sacerdote-ta rikch’achirqan, Davidtaq rey karqa. Tawa símbolokuna, ichaqa huknin símbolom qhawarichin hanaq pacha Hatun Sacerdoteta, runa hinallataq Divino kamachiqninwan. Chay tawa testigokuna llapankunam Abrampa kimsa chunka watankunawan, chaymantataq huk profético pacha qatinqinwan, hukllata rimanku.

Anticristoqa kimsa chunka watakuna wakichisqa karqan, chaymantaq 1260 watakunapaq kallpachasqa karqan, 1798 watapi ñawpaq wañuyninta chaskinankama. Payqa iskay kaq wañuyqa unanchaqninmi, imaraykuchus huñuy puchukaptin yapamanta wañun. Iskay kaq wañuyqa wiñaypaq wañuy. Kawsarimusqa Salvadorniyuqmi kanchik, imaraykuchus Cristoqa mana wiñaypaqchu wañurqan, mana iskay kaq wañuytachu wañurqan. Papakunaq wañuchi ch’akiywawqon hampisqa kaptin, Apocalipsis chunka kimsayuy willakun payqa yapamanta 42 killakunapaq kamachinqa, chaymi huk profético pacha hina reqsisqa, mana pacha yupaypa imamapasniyoq.

Domingo ley nisqapi kawsarichisqa kaptin, paypa llamkayninta hark'aq ejércitoqa Apocalipsis chunka hukniyuqpi nisqa kimsa wata kuskan p'unchaykuna tukukuyninpi kawsarichisqakuna kanku. Iskay kawsarichisqa atinyuqkuna, iskayninku señalkuna kaptinpas—huknin qanchis p'unchay sábadopa, huknintaq intipa—tukuy pacha runakunaq qhawarisqa tukunku, runakuna qhepa akllayninkuta ruwashaqtin kawsaypaq utaq wañuypaq.

Inti Domingo ley chayamupi, anticristoqa, mayqinchus bestiapas kashan, kimsa kuti hukllachasqa kaqta rikuchinqa: dragónpa, pay kikinpa (bestiapa), hinallataq llulla profetapa. Chay kinsa kallpakunaqa Diospa iglesianpa contra hukllakunkuq, mayqinchus llapa orqokunamanta aswan hanaqman oqarisqa kananpaq. Diospa iglesian atipaqmi kimsa chunka watakuna allichasqa kashan, mana cheqaqta kimsa chunka watakunaqa, aswanpas huk takyachisqa profetiku pacha, mayqinchus kimsa chunka chaskisqa kachkan, hinallataq 1844 watapi kamachiy qhepamanpas profecía hinaraq kallpachkan, sut'ichaspa sapaq profetiku pacha mañakuyqa manaña valeqchu kasqanta. Sasachakuy mana kanchu qhawarinapaq chay kimsa chunka watakunaqa allichakuy pachata rikuchisqanta profetapaq, sacerdotepaq, reypaqpas, paykunaqa iglesian atipaq hina kayllapi qori qhapaq suyuta rikuchinqaku. Ezequielpa tawa testigonkuna, Cristo, José, hinallataq David, Diospa qhapaq suyupa autoridadninta rikuchinku chaylla pachapi, mayqinpitaq papadokuna kamachiywan chay kimsa kuti hukllachasqawanpas kay pachata pusashanku Armagedónman.

Iglesia atipaytaqa Estados Unidos llaqtapi domingo p'unchaw kamachiypi hoqarisqa kachkan, hinaspa Machu Testamentoq, Musuq Testamentoq testimoniumman hina, pactopi runakuna, mayqenkunachus pachak tawa chunka tawa waranqa kanku, sacerdotekunap suyu hinam tukunan.

Qankunapas kankunapas kawsak rumi hina, hatarichisqa kankichik huk espíritupaq wasi hina, ch'uya sacerdocio hina, Jesucristo rayku Diospaq allin chaskisqa espírituyuq haywarikuykunata haywanaykichikpaq. 1 Pedro 2:5.

Sacerdotekunaqa kinsa chunka watayuq kanan karqa templopi servicinakuyta qallarinkupaq; chayrayku domingo ley manaraq hamuqtiempopi kaq huk pacha kan, chaypi sacerdocio wakichisqa kananpaq ñawpaq rurukuna hina olapi haywarisqa kananpaq. Sacerdotekunaqa, chay pachak tawa chunka tawa waranqa runakuna, Levita-kuna hina rikuchisqa kanku Pactoq Kachaqninpa hunt'asqa ch'uyanchay ruraypi. Kanchisqa huk profetiku pacha domingo leyman pusamun, maypichus ch'uyanchay ruray huk ch'uyaqchasqa ministeriota wakichin qhepa tamya tiempopaq. Wakichiyqa domingo leypi tukukun; chaymi kinsa chunka yupayqa sacerdotekunaq wakichisqananta rikuchin, chayhinaqa sacerdotepaq mañakusqa edadwan tupachkan. Cristoqa Hatun Sacerdote hina ministerionta kinsa chunkapi qallarin, hinaspa José Cristo-ta unanchasqanrayku paypas servicionta kinsa chunkapi qallarin. Llulla Cristoqa kinsa chunka wata wakichisqa karqa; chaymi kinsa testigokuna kachkan, kinsa chunka wata sacerdocioq wakichisqanta rikuchin.

“Hatun sasachakuy qayllamanta kaqmi Dios mana churakusqankunata akllarinqa, payqa qispisqa, cheqaq, ch'uyachasqa ministriyninta qepa parapaq wakichisqata kanqa.” Selected Messages, book 3, 385.

Paní Whiteqa yachachin chiqapta nispanmi, imayk'a iglesiaq ch'uya kaptinqa, Profeciapa Espirituyninqa llank'achkanmi. Hatun sasachakuy q'illuta q'achuta t'aqiptinqa, qankunaqa kapunkichik huk santificasqa ministroyuq, Jesuswan kуска José sacerdote, pichus Dios hina runa hinapas kashan, Jesuswan Ezequiel profeta, Jesuswan David rey. Pikunachus waqtinpi wakichisqa kanku, kimsa chunka watakunawan unanchasqa pacha ukhupi, chaykunaqa pachak tawa chunka tawa waranqakuna ukhupi kananpaqmi, hinaspataq profetakuna, sacerdotekuna, reykuna hinam rikuchisqa kanku. Kay kimsa runakunaqa Cristopa llank'ananta profeta, sacerdote, rey hina nisqap biblia unanchakunanmi; chayrayku kimsa chunka yupayqa saqewanchikmi yuyayman, kay kimsa rak'ikunapi sapa hukninpi, biblia unanchakunamanta rurakusqakuna, pichus kimsa chunka wata wakichisqa karqanku, Cristo-wan huñusqa kasper, Dios kayninwan runa kayninwan hukllachasqa kasqanta rikuchinku. Chay hinaqa, sacerdotekunataq, chay unanchasqa kimsa chunka wata pacha ukhupi wakichisqa kaqkunaqa, Dios kayninwan runa kayninwan hukllachasqa kasqapa estandarten hinam rikuchisqa kanku.

Papal qhepatan tukuy p'unchaykunaq qhipa yawar maytuynin qhawarikun chay 42 killakunapi, Cristo runakunapurapi puriptin 42 killakunata paypa disipulonkunaq runayninpi. 42 killa watakuna watasqa kasqankumanta, ñak'ariywan ñit'isqa kaywan, qispichikuywan tukuq, hina yuyarisqa Abrampa iskay sapa willakuyninpi 430 watakunawan. Abrampa tawa pachak wata tukukuyninmi Puka Qochapi qispichikuywan tukukun, chayqa Bibliaqpi riqsisqa rikch'ayninmi probaciónpa wisq'akuyninpaq, papapa unanchasqa 42 killankunaq tukukuyninpi.

Chay iskay chunka iskay killakunaqa rikuchin Estados Unidos llaqtapi Domingo kamachiyanta qallarispa runapa probación tukukunankama kaq pruebapa pacha. Ichaqa chay 42 killakunapi, kimsa chunka watakuna wakichikuy pacha qepanta, Cristoqa puchuq kaq runapa personanpi pactota takyachkan. Anticristopa llullaq sacerdotenqa tukuy qhepa tukukuyninman chayan, maypichus Cristoqa wañurqan paypa siq'inpi, chayllapim Faraón, Egiptopa reyñin, wañurqan paypa siq'inpi. Carmelo Orqopi Baalpa profetankuna wañuchisqa karqanku, chayhinaqa Domingo kamachiypi llulla profetapa wañuyninta reqsichin. Domingo kamachiypiq kan llulla profeta, chaymanta wañuchisqa; dragón, Faraónwan rikuchisqa; hinaspa bestia, papadowan rikuchisqa. Kaykuna llapallanmi Domingo kamachiypi rikuchisqa kanku Diospa sacerdotenkunawan, reyninkunawan, profetankunawan maqanakuy. Iglesiataqa pichasqa kachkan Domingo kamachiy manaraq hamuqtin, hinaspa profecía qosqaqa kutichisqa kachkan—maypichus llulla profeta wañun chaypi. Chaymanta ñawpaqmanqa maqanakuqqa cheqaq utaq llulla profético willakuymantañam kachkan.

30 wata qullqasqa pachaqa domingo kamachiy ñawpaqman hamuq pachata unanchan. Chay pachaqa sacerdotekunapaq wakichiy pachan, Cristoqa tukuy imapim paykunapa ejemplonmi, imaraykuchus kaykunaqa Corderota qatirquna kanku. Abrampa profecianninpi ñawpaq 30 watakuna ukhupi pactoq tratota churakurqan; chaymi reqsichin, sacerdotekunapaq wakichiy pacha imatapas unanchasqanmantaqa, chayqa Señorpa pactonta musuqmanta ruwasqan pacha kasqanta, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunawan, imaynachus Abrampa alfa historianninpi unanchasqa karqan hina. Chay pachaqa sacerdotekunapaq wakichiy pachan, paykunaqa domingo kamachiypi serviya qallarin, kimsa chunka watayuq kasper, Santo Espirituwan hawisqa kasper,

imaynachus Cristo bautismonpi karqan hina. Abrampa alfa historianninmanta huk chiqaqtaq hurquykuya atin: domingo kamachiyman pusamuq chay pacha ima unanchasqanmantaqa, hatun ancha chaninniyuqmi kanan, imaraykuchus omegaqa sapa kuti alfa-manta aswan kallpasapa kachkan. Domingo kamachiyqa omega hinam unanchasqa, octubre 22, 1844, cruz, Egiptopi Pascua, hinallataq wakinkunapiwan.

Domingupi kamachiyqa kinsa chunka watapa unanchasqa pacha tukukuyninta rikuchin. Chayqa ñawpaqtaña rikuchisqa karqan llapa hatun qespichiy willakuykunapi, hinallataq akllasqa llaqtaq pactonmanta historianta tukuchin, mayqinchus Abramwan qallarisqa karqan. Chhayna laya profétikaman hina llapa chiqap testigokuna chay pachaq tukukuyninmanta qawachiptin, hinallataq chay pachaq sinchi propósito kasqanta rikuchiptin, ¿ima kanman qallariy puntunri?

Kan huk willakuy pacha kachkan kimsa chunka watakunaqwan rikuchisqa, achka testigokuna patapi domingo kamachiypi tukukuq. Chay pachapi huk pacha qatiq hamun, imaymana yupay chaninkunawan rikuchisqa, sapaqin chay pachakunaqa domingo kamachiy qhepaman qatiq huk sut'i willakuyta churanku, huk sira profetiku historiapaq. Wakin chay pachakunaqa iglesiapa ukhupi historiapa siranmi rikuchinku, wakintaq hawapi kay pachaq siranmi, Armagedónman puriq.

Kay pachacháqa allinmi kanman yuyarichikunanchikpaq kayta: qhipa p'unchaykunapi ima tiempo profecíakunapas mana churasqachu mayqin riqsisqa p'unchaykunaman hina, mana chay p'unchaypas ni horapas willakusqankama plagaq qhipa tukukuyninpi. Daniel qillqapa chunka iskayniyuq capítulo-ninta apaykachasaq nisqayta rikuchinaypaq: profético tiempo manaña churayta. Chay capítulo chunka iskayniyuqpi kinsa versículokuna kashan, chaykuna profético tiempo-ta reqsichin.

Hinaspataqmi linu p'achallikusqa qharita, mayupaq unu patapi kaqta, hanaq pacha-man paña makinta, lluy'i makintapas oqarispa wiñaypaq kawsajpa sutimpi jurarusqanta: huk tiempo, tiempos, chaymanta kuskanmi kanqa; hinaspa santo llaqtapa kallpanta ch'eqeparichiyta tukurusqan qhepaman, kay llapa imakuna hunt'asqa kanqa. Daniel 12:7.

Sapa p'unchawmanta pacha sapa p'unchay haywarisqa sacrificiota qichusqankumanta, ch'usaqyachiq millay cheqnisqa churakusqanmantaqa, waranqa iskay pachak qanchis chunka pusaqniyuq p'unchawkuna kanqa. Daniel 12:11.

Kusisqam kachun pichus suyan, chayamunman waranqa kimsa pachak pisqa chunka pichqa p'unchaykunakama. Daniel 12:12.

Milleritakunaqa kay kimsa versiculokunata allinta entiendirqanku. Kay kimsa profecíakunaqa chay cheqaqkunaq hukninmi, cimientos nisqakunata representa. Ichaqa Milleritakunaq kay versiculokunamanta entendisqankuqa “huk p'unchawqa huk watam” nisqa principio nisqaman hina aplicasqankupi sayasqa karqan. “Pachaqa manamña kanchu” nisqarayku, kay versiculokunaqa huk aplikaciontaraq hap'iyta tiyan, imaraykuchus llapa profecíakunaqa qhepa paraq pacha tiempomanta rimasqanku. Kay versiculokunaqa qhepa paraq entendimiento nisqayuq kanan tiyan, mana tiempowan mensajeta ruranapaq llamk'achispa, nitaq kay versiculokunamanta Milleritakunaq entendisqankuwan contradecispachu. Kay kimsa versiculokunamanta chawpi versiculomanta, (versículo chunka hukniyuq), Milleritakunaq allin qhawariyninqa kaymi:

iskay-kutin pacha periodota representan, mayqinchus kimsa chunka watayuq periodowan qallarín, hinaspataq 1260 watakuna qatinqinpi hamun. Versículo chunka hukniyuqqa chay kimsa chunka watayuq periodota reqsichin, domingo kamachikuy manaraq chayamuchkaptin ñawpaqman kaqta, chaytaq ch'inyay paqarichiy nisqawan representasqa.

Daniel chunka iskay chunka hukniyuqmi Diospa Simiyninpi kaq qillqaqa, Diospa llaqtanpa ch'uyachiy ruwanakuyta rikuchin, chaymi qhepa p'unchaykunapi, tukukuypa pachanpi, Danielpa qillqanmantam huk willakuy kichasqa kaptin pasakun. Chunka hukniyuq versiculopi tarinchik huk willakuyta, ñawpaq puriqkuna allinta yachasqanku, chayqa kimsa chunka watayoq pacha kasqan, hinaspam 1260 watayoq pachaman pusaykuq. Chunka iskayniyuq chunka iskaypi, qanchis, chunka hukniyuq, chunka iskayniyuq versiculokunapi kimsa willakuykunaqa tukukuypa pachankama wisqasqa kashanku. Tukukuypa pachanpi chay kimsa willakuykuna kichasqa kanan tiyan, imaraykuchus Diospa Siminqa hayk'aqpas mana pantanachu. Chay kikin chunka iskayniyuq chunka iskaypi, runakunaq gracia pacha tukukuyninmanta Bibliapi aswan sut'i rikuchiy churakusqa kachkan; chayraykum chunka iskayniyuq chunka iskayqa, cheqaqtapuni hinaspa aswan sut'inchasqaña, Adventismopa qallariyninmantaqa mana, aswan Adventismopa tukukuyninta reqsichin.

Kimsa willakuykuna Daniel chunka iskayniyuqpi sellasqa karqan chay kikin Qillqasqa Pasajepi, maypicha sellaypas kichariypas tarin aswan hatun profetiku nirqananta. Chay kimsa willakuykuna kichasqa kan huk pachak tawa chunka tawa waranqakunapa historianakupi, Alpha hinallataq Omegaqa sapa kuti rikuchin imaymanapa tukukuyninta, qallariyninwan kуска. Imatachus kichan Daniel chunka iskayniyuqqa kimsa profetiku pacha yupaykunapi, chayqa rikuchin Diospa profetiku Siminpa qhipa kichariyninta. Chay kichariyqa qawachisqa kachkan Apocalipsis qhapaqta huk ñiqinpi, Jesucristoq Revelacionnin kichasqa kaptin, gracia tiempo tukukuyninmanta manaraq. Daniel chunka iskayniyuqqa chunka hukniyuq versiculonqa Abramwan Pabloq ñawpaq rikuchisqankuman tinkuqmi, iskay kuti profecía nisqapa, mayqinchus qallarín kimsa chunka watayuq pachawan.

Daniel chunka iskayniyuq profeciakunaqa unanchaq pacha-kamaykuna kanku, chaykunaqa tukuy pacha tukukuypi kicharisqa kanku, hinaspataq chay kicharisqaqa Diospa llaqtanpa qhipa ch'uyanchasqanman pusamun. Chay kimsa profeciamantam ñawpaqninqa Cristo kikinmanta qosqa, hinaspa pay profeciata rikuchispaqa unupi sayashan línos p'achallikusqa, huk profético pacha-kamaypa tukukuyninta reqsichispa, chayta 1260 watakunamanta rikusqa hina, hinaspataq chay pacha-kamaypa tukukuyninta Diospa llaqtanpa atinin ch'eqesqa kasqanpa tukukuynin hina sut'inchaspa. Qhipa p'unchaykunapi Diospa llaqtanqa pachak tawa chunka tawa waranqa runakunan, paykunaqa ch'eqesqa kasqanku.

Manam Cristoqa yakupi sayashaspa huk tapuyta kutichishanllachu, aswanpas chay tapuyqa “Haykaqkamataq?” nisqa simikunawan qallarín. “Haykaqkamataq?” nisqaqa huk profético unanchaymi; chaytaqmi Jesusmanta tapusqa kachkan Daniel pusaq kaq pusaq chunka kimsañiqin versikupipas, maypichus tapusqa kachkan: “Haykaqkamataq?”

Hukninmi nisqa llaqtayuq runata, mayqinchus mayu yakukuna patapi kashaqta, tapurqa: “Kay musphaykuna tukukuyninkamaqa haykaqmi kanqa?”

Hinaspan uyarisqani linu p'achallikusqa qharita, mayu unu patapi kasqanta, pañan makinta lloq'e makintawan hanaq pachaman hoqarisan, wiñaypaq kawsajpa sutimpi jurasqanta: huk tiempo, iskay tiempos, hinaspa kuskan tiempo kanqa; chay t'aqayta tukuchispa, santo llaqtaq atiniyninta chequespa masht'ayta tukuchiptin, tukuy kaykunam hunt'asqa kanqa. Daniel 12:6, 7.

Hiddekel mayu ricuyupi, lino p'achayuq qhari hina rikuchisqa Jesusman qhawaychasqa tapuyqa kaymi: “Kay admirakuykunapa tukukuyninqa hayk'aqkamataq kanqa?” nispa. Ulai mayu ricuypitaq, Palmoni hina rikuchisqa Jesusman, chay sut'inchasqa santoman, tapusqa kachkan: “Hayk'aqkamataq chay visión kanqa sapa p'unchaw sacrificiomanta, ch'usaqyachiq hucha llump'aymanta, hinallataq santuario-tawan ejercito-tawan sarusqa kananpaq?”

Pani Whiteqa ninqa, Danielman chaskisqa rikch'ayninkuna hatun mayukunapa patankunapi Shinar llaqtapi kunankama hunt'akuy ruwanankupi kasqankuta, hinaspata iskaynin mayu rikch'ayninwan tinkispa, Jesusman tapusqa kasqanta willakuy qhelqasqa “tapuyta,” mayqenchus sapa kuti domingo kamachiyta “kutichiy” hina paqarichin. Ichaqa iskaynin kutichiykunapas willakuy pacha ukhupi churakusqa kanku, chay pachaqa 1844 watapi tukukuq. Ñawpaq puriqkuna allinta reqsirqanku pusaq ñiqi t'aqapi tapuyta kutichiyinta, hinaspata Ulai mayu rikch'ayninpa kutichiyintapas; paykunataq intenderqanku 1798 wataqa Diospa llaqtanpa kallpan ch'iqichisqa kaynin tukukusqan waktam kasqanta. Ichaqa 1844 watamanta qhipaman, Diospa willakuy Siminpa “pacha-man hina churay” tukukuptin, willakuy tapuy “Hayk'aqkamataq?” ñawpaq puriqkunapa yachayninta yapamanta nispa rimarin: “2300 p'unchaykama; chaymantaq santuarioqa pisichasqa kanqa utqaylla hamuq domingo kamachiypi,” hinaspata Danielpa qhepa rikch'ayninpi “llapan” “musphaykunapas” hunt'asqa kanqa, ch'uya llaqtapa ch'iqichisqa kaynin kimsa watam hinaspa kuskan p'unchaykuna simbolico p'unchaykunapi tukukuptin.

Danielpa qhipa kimsa kapítulonkunaq Hiddekel mayupi rikuy-nisqan, hinaspa qanchis kapítulomanta isqon kapítulokama Ulai mayupi rikuy-nisqanqa, Hermana White nisqanman hina “Sinarpa hatun mayunkuna” sutichasqakuna kanku. Llapa historiata hinaspa Bibliata yachaqkuna riqsichinku Sinarwan hukllataq iskay mayukuna kasqanta, chaykunaqa iskayninku hatun mayukuna kasqanta. Chay iskay mayukunaqa Tigris (Hiddekel) hinaspa Éufrates kanku. Ulai mayuqa manan Sinarpa Éufratesninchu; chayqa Persia llaqtapi rurasqa huch'uy kanal mayum, manataq Sinarpichu. Adventismopa tiyasqanpa cimienton hinaspa chawpi sayaynin kananpaq rikuyupi kaq Ulai mayuqa manan Sinarpichu tarikun, ichaqa profetisaqa Ulaita Éufrates kasqanta riqsichin, Sinarpa hatun mayunkunamanta huknin kasqanta.

Hiddekel rikch'aynin sut'i rikuchin dragónpa, bestiapa, llulla profetapaq hawapi willakuyninta, kay pachata Armagedónman pusasqankuta; Ulai rikch'aynintaq qhawachin Cristopa rurasqanta, Hinantin Dios kayninta runapa runa kayninwan huñuspa. Profecía hina, samaynin qelqakuna Ulai mayuta iskay kaq testigo hina Euphrates Mayuwan kуска apakunku, Cristo imata rurasqanta reqsinanchikpaq: Divinidadninta runa kaywan huñusqanta.

Éufratespas Tigrista ima, iskayninmi Edénmanta qallarin hinaspa pactokunapa historianta hunt'aspa purinku. Adventismopa chawpi sayayninman hayk'uspanku 22 de octubre de 1844 p'unchawpi, Éufratesqa runa-rurasqa Ulai hatun yarqhawan hukllachasqan kachkan, chaymi Divinidadta runakayninwan hukllachasqanta rikuchin, chayqa fe ruwayninta ruraspa hunt'akun, pachak tawa chunka tawa waranqa nisqakuna hina sut'inchasqakunapi. Ulaiqa Diospa profetico Simiyinpa atinqayninman huk pruebata rikuchin; imaraykuchus Ellen Whitepa atinqayninta churarin, Persia suyu Ulai mayuta Shinarpa hatun mayunkunamanta huknin kasqanta sut'ichaspa, kay pachapi yachaq hamut'aqkunapa nisqanwan ch'iqnikuspa.

Ulai mayupa unanchayninpa runapa siminmanta utaq Diospa Siminmanta huk pruebata rikuchin. ¿Runakuchu chiqap kanku, icha Panichay White nisqapa churakusqan simikunaqchu chiqap kanku? ¿Ulai mayuqa Persia llaqtapi huk sapan mayullatachu rikuchin, icha Edénmanta yaku-kunawan runakunamanta yaku-kuna chaqrusqa profetico mayutachu rikuchin?

Kay sasacháman achka akllanakuna kay sasa ruraypi kanman, ichaqa wak yuyaykunata churasqa, rikunaykipaq imata niyta munasqayta. ¿Kay pachapi historiador-kuna hinaspa teologokuna chiqapchu, Sister White-taq pantasqa? Mana pipas churanakunchu “Shinarpa hatun mayunkuna” nisqankuna Tigris hinaspa Éufrates kasqanta. Chay hinaqa, Sister White Persia llaqtapi Ulai mayuta Shinarpa hatun mayun nispa reqsispa, ¿llulla profetachu? Ichataq, ¿payqa cheqaq profeta, ichaqa pantayta rurasqachu? ¿Hayk'a pantaykunatataq cheqaq profeta ruwanman, manaraq llulla profeta tukunanmanta? Ichataq, ¿historiadorkunachu pantasqa kanku? Ichataq, ¿payqa cheqaptapunichu? Ichataq, ¿historiador-kuna hinaspa Sister White iskayninkupas cheqapchu? Kay sasa rurayta oqarirqani, chay sasa ruraypa sut'inchasqanwan yapasqa huk nisqata churayta munaspa, llinu p'achalliq runaman, mayu patapi sayaqman, payta “¿Hayk'aqkama?” nispa tapusqanku, iskayninpi Hiddekel hinaspa Ulai mayukunapa rikuyñinkunapi.

Danielpa pusaq t'aqapi, Danielqa Susa llaqtapin kashan, Persia suyupin; Susa llaqtataqmi Ulai mayu patapin kashan, yapuy llamk'ay rayku chayqa mayu kasqan hinallataq runakuna rurasqa unu apana ñankunatapas hap'in. Ulai mayu huk pachak pichqa chunka millakuna hina urayman purispanqa, Tigris hinaspa Éufrates mayukunapa tinkuyninwanmi t'inkikapun. Edénmanta qallarisqa Tigris hinaspa Éufrates mayukunaqa qhipaman hukllawakunku, chay hina huñunakuspaqa Persia suyupi Ulai mayupas kikillan tinkuyinmi chayaspa t'inkikun. Ulai mayuqa Tigrispa oqho sach'aquchakuna sistemanwan tupaspan, Tigris hinaspa Éufrates mayukunapa tinkuyninpi, Ulaiqa chay yakuq hukninman tukukun, mayqinchus hatun Shinar mayukunata ruwan. Historiador-kunaqa allintam nin, chay hinallataqmi Hermana Whitepas.

Pani Whiteqa pusaq ñiqi kapitulopi Ulaimanta rikch'ayta riqsichispaqa, mayuta riqsichin, chay mayuq runakuna rurashqan yaku apanakuna sistemawan reqsisqa, Tigris hinaspa Éufrates mayukunata huñuspa, iskay pacha 2520 watakunata rikch'achiq, chaykunam tukurqanku 1798 hinaspa 1844 watakunapi.

Tigris mayupa unay sutiqa Hiddekelmi karqa, hinaspa Éufrateswan tupanakusqanman hina, iskaynin mayukunam sut'inchasqa proféticamente churasqa kasharqa Asiriawan Babiloniawan t'inkisqa hina, paykunataq iskay leonkunamanmi riqsichisqa kanku, Diospa ovejankunata

muchuchinankupaq. Chay iskay ch'usaqyachiq atiykunaqa ñawpaqchasqarqanku Roma pagana hinaspa Roma papal nisqa iskay ch'usaqyachiq atiykunata, chaykunaq señalninkunaqa qhariwan warmiwanmi kanku, utaq huk iglesiawan huk estadown. Roma paganaqa qharim karqa, estado nisqapa kamachiy yachayta rikuchiq; Roma papaltaq iglesia nisqapa kamachiy yachaypa qhellyasqa warminmi. Asiriaqa qharim karqa, Babiloniataq warmim, profético t'inkiyyinpi; chhaynataq Tígrista qhari hina, Éufratestaq warmi hina riqsichin.

Tigris mayuqaqa karqan kamachiy-hatunkaypa mayunmi, hinaspata 1798 watakama chayarkan; Euphratesqa iglesiapa kamachikuyninpa mayunmi, hinaspata 1844 watakama chayarkan. Euphratesqa 1844 watakama chayanan karqan, imaraykuchus 1844 watapi willakuqqa Babiloniamantam karqan, (Euphratesmanta), mayqinchus 1844 watapi hukmanta urmarqan. Imaynan Euphratesqa 1844 watapi huk urmay yaku patatam ruraraqun, chay hinallataq Ulai mayu, runapa rurayninkunapa unanchaqnin hina, mayukuna tinkusqanmanpas huñusqa kashaspa, huk mayupa yakunwan hukllawasqa karqan. Kamachiy-hatunkaypa mayunqa 1798 watapi hark'asqa karqan, chaypi papal atiyinmanta civil autoridad qichusqa kaptin. Chay wata kikillanpita Estados Unidosqa hallp'a animal hina, Bibliapa profeciankunapi soqta kaq qhapaq suyu hina, kamachiyta qallarín. Tigris mayuqa 1798 watapi hark'asqa karqan, cheqaqpuni maypichus estadoqa qhipaman tukuy pachata kallpachinqa chay hark'ata urmachinankupaq, kunanmi papal ñak'ariykuna qochapi hina lloqsimuyta hark'achkan, mayqinkunachus atipaq llump'ay unu hina tukuy pachata pichariyta munan. Chay pirqa, utaq chay hark'aqa, iglesiawan estadowan rakisqa kananpa pirqanmi.

1844 watapi, Éufrates mayuwan Ulai mayuwanpas 1844 watapa willakuyninta reqsichinku Babilonia urmaynin hina, hinallataq chaylla ruraynintapas reqsichinku Cristo 1844 watapi qallarisqanta, pactopa Kachaqnin hina Babiloniapa yakunkunata runakunapa rurayninkunatapas picharqan huk llaqtamanta paypa santuarionman yaykunankupaña kaq llaqtamanta—huk llaqta, Ancha Santísimo Cheqman manaraq yaykuchkaptinku ñawpaqta pichasqa kananpaq munasqa. Chay llaqtapa qhipa pichakuyninqa hunt'asqa karqan parawan, chawpi tutapa waqyaynin willakuypa uraypi urmamurqan chay parawan; chay chawpi tutapa waqyaynin willakuypa sut'i para sut'unkunata destilasqa karqanku Tigris mayupa yakunkunamanta, imaynachus Milleritakunaqa papal Roma llaqtata 1798 watatawan reqsirqanku, hinallataq imaynachus Babilonia urmayninta reqsispanku punku wisq'asqa kananpaq ñawpaqta chay willakuywan pichakusqaku; utaq ninki manaraq—Ulai, Tigris, Éufrates mayukunapa destilasqa yakunkunamanta hamuq parawan pichasqa kasqankuta, Daniel 8:14 willakuyninta willaspa, chawpi tutapa waqyaynin willakuyninta hunt'aspa, rikch'akuq p'unchaypi hucha pampachana p'unchaypa kicharikuynta manaraq qallarikuchkaptin.

Danielpa chunka iskayniyuq kapitulumanta qanchisniyuq versículopi Cristo Hiddekel mayu umakuna hawapi sayaspa kasqanpi, Tigris mayu umakuna hawapi sayashan, chay rikch'aypiqa runakunaq estado nisqapi yuyaychakuykunapa unuymanmi sayashan, mayqen rikch'aymi qhipa p'itiykama runakunaq estado nisqapi yuyaychakuykunapa qhipa puriyininkunata sut'inchán. Chaypi sayashan ñawpaq versículopi tapukuypa kutichisqanrayku, hina kikinmi Ulai mayu rikch'aypipas, lino p'achayuq qhari, mayqen chaypi Palmoni, Admirable Yupaychaq kaspá, ñawpaq versículopi tapukuymán kutichiyta qon. Iskayninpi rimayqa hanaq pachamanta

angeleskunawan Cristowan rimaymi, iskayninpitap tapukuyqa kaymi: “¿Hayk’aqkamataq?”

Kutichisqaqqa 2300 p’unchawkunaqmanmi; pusaj kapitulopi, chunka iskayniyuq kapitulopipas “huk tiempo, tiempuykuna, hinaspa kuskan” nisqami kashan. Chay kutichisqaqqa 2300 wata hina, 1260 wata hinapas entiendisqami; ichaqa 1844 watapi Diosqa tiempoq rurayninmanta huk hark’akuyta churarqan profético willakuypi, imaraykuchus tiempoqa manañam kashanchu. ¿Ima kutichiytaq Palmoni, linu p’achawan p’achasqa qhari, qhepa generaciónnintaqpaq qun? “¿Hayk’aqkama?” nisqa tapuyqa achka testigokunapi rikuchisqam, domingo kamachiyta chay tapuyman kutichiy hina reqsinapaq; chayri domingo kamachiyllapichu santuarioqa pichasqa kachkan, hinaspachu “kay llaqa admirakuynikunaqa” domingo kamachiyllapichu tukukusqa kachkan? ¿Imataq chay “admirakuynikuna” domingo kamachiyllapi tukukunku, hayk’aqtaq chay “admirakuynikuna” qallarikurqan?

Chaynaqa ñoqa Daniel qhawarirqani; hinaspataq qhawariy, iskay wakinkuna sayarqanku: huknin mayu patapi kay ladopi, huktaq chay mayu patapi wak ladopi. Hinaqtinmi huknin nirqan linu p’achawan p’achasqa qhariman, mayu unu patapi kaqman: “Kay admiraypaq musphayninkuna tukukuyninkama, hayk’aqkamaqmi kanqa?”

Hinaspanqa p’achallisqa qharita uyarirqani, mayqinchus mayu yakuq patanpi karqa; paymi paña makinta, lluk’i makintapas hanaq pacha-man hoqaripa, wiñaypaq kawsajpa sutimpi jurarqa: huk tiempoq, tiempospa, chaymanta kuskan tiempoqpaqmi kanqa; santo llaqtapa atiyninta ch’iqichiyta tukuchiptintaq, tukuy kaykuna hunt’asqa kanqa. Daniel 12:5–7.

“¿Hayk’aq?” nisqa unanchasqa tapuyqa domingo kamachiyta reqsichin, chay angelqa mana tapurqachu mayqan p’unchawpi domingo kamachiy karqanman, aswanqa tapurqa mayk’aqmi tukukunman admiraykuna. Chay “admiraykuna”qa domingo kamachiypi tukukun, chayrayku ima admiraykunataq domingo kamachiykama pushan? Ichataq astawan sut’inchaspa, ima “admiraykuna”taq Hiddekel qayllapi qosqa rikuchiypi unanchasqa kachkan, chunka kaqmanta chunka iskayniyuq kaq kamachikuykunapi rikuchisqa? Sichus yachayta atisun ima kasqanta chay “admiraykuna”, ichaqa tarisunchik mayk’aqmi chay “admiraykuna” qallarín. Daniel chunka kaqpi Gabrielqa sut’ita reqsichin ima kasqanta munasqan, Danielwan chay rikuchiy ukhupi tinkusqanpi.

Kunanqa hamusqani kani qanta entiendenaykipaq imatachus qampa llaqtaykita qhepa p’unchaykunapi taripananmanta; chayrayku musqhoyqa achka p’unchaykunapaqraqmi kashan. Daniel 10:14.

Gabriel hamurqan Diospa llaqtanta unanchachinampaq ima pasanapaqmi qhipa p’unchaykunapi. Daniel chunka iskayniyuq kaq willakuykuna, mayqenkunata Miller llaqtapi runakuna allinta entienderqanku, chayta reqsispa chaywanmi kay kapitulum qhipa p’unchaykunaman mana churananchispaq nispaqa—Gabrielpa sut’inchasqa munayninta p’akisqallam kan. Gabriel chunka hukniyuq kapitulumpa huk ñiqin versiculomanta qallarispas chunka iskayniyuq kapitulumpa kimsa ñiqin versiculonkama willakuy profetata qallariptinqa, chaypi rikuchisqa historiataqa hawa profético sut’ichaykunamanta kashan imayna dragón, bestia, llulla profeta ima kay pachata Armagedónman pusanku chaymanta. Kapitulum ukhupi wakin pasajekuna kan Diospa llaqtan ñak’arichisqa kasqanta describeq, ichaqa chunka hukniyuq kapitulumpa historianninqa aswanqa

hawa rikuchiylam. Kayqa ninmi chunka kapitulumwan chunka iskayniyuq kapitoluwan Danielpa qhipa visionninpi huk alpha huk omega hina kasqankuta, imaraykuchus chunka hukniyuq kapitulumwan mana sutinchakuspa iskayninku ukhupi willakuyta describen, mayqenchus pachak tawa chunka tawa waranqa sellakusqankuta reqsichin. Chawpi kapitulumqa runakunapa hatariyninmi, norte reywan rikuchisqa, Roma papa nispawan, alpha kaq chunka kapitulumwan, omega kaq chunka iskayniyuq kapitulumwan kуска, pachak tawa chunka tawa waranqapa ukhupi experiencianta reqsichin qhipa p'unchaykunapi. Kimsa kapitulumkuna llapallan prueba tukukuyma apan; alpha kapitulumqa Diosmanta manchakuywan qallarin, chaymi ishkay clase adoradorkunata t'aqan; kapitolu tukukuyninpi Danielman atiy iskaychasqa qosqa kachkan, chaywanmi hukñiqin angelpa, iskayñiqin angelpa mensajenkunata reqsichin. Chunka iskayniyuq kapitulumqa omega kapitulummi, chaymi kimsañiqin angelpa taripay mensajenta reqsichin.

Capítulo onceqa sut'inta runakunaq hatarikuyninta Jerusalén llaqtapa tukukuyninmanta qallarispas probationpa wichq'akuyninkama, imaynachus Sister White nisqanman hina kayqa huk rikuchiymi probationpa wichq'akuyninmanta pacha tukukuypi. Daniel onceqa qallarin Jerusalén llaqtapa tukukuyninmanta, imaraykuchus Danielqa chaykunamanta hukninmi kasharqa Babiloniaman apasqa Jerusalén llaqtapa kimsa kuti tukuchisqanpi, chaymi unanchasharqa chay kikin llaqtapa tukukuyninta 70 AD watapi, hinaspataq yapamanta qhipa p'unchaykunapi kay pachawan rikuchisqa hina.

Iskay chiqaq Jerusalén llaqtapa iskay chiqaq tukukuyninkuna, sapa huk watapi kikin p'unchawpi pasaq, soqta pachak soqta chunka pichqa watakuna t'aqakusqa kashaqtin. Chay iskaynin tukukuyninkunaqa chay llaqtamanta karqan, maypichus Arca kasqa kanan karqan. Shiloqa chay kikiñan profético unanchaykunata hap'irqan, hinaspataq rikuchin ñawpaq kaq tukukuyninta huk llaqtapa, maypichus Diospa kaynin kasqa, utaq kasqa kanan karqan. Paní White Jerusalénpa tukukuyninta qhepa p'unchaykunapa tukukuyninpa unanchanawan llamk'achishaqtin, payqa Cristopa Jerusalénpa tukukuyninmanta willakusqanmanta rimashan.

Silo, Jerusalén llaqtapa Nebucodonosorwan Tituswan urmachisqanqa kimsa testigokunam qhepa p'unchaykunamanta, Diospa llaqtanpa thufisqanwan rikuchisqa hina. Siloqa ñawpaq angelpa willakuyninmi, mayqinchus yachachin Diosmanta manchakuyta, imatachus Elí mana rurasqachu, hinaspa payman hatunchay qoyta, imatachus Elí mana rurasqachu, paypa juiciopa horan chayamusqanrayku. Iskay kaq angelpa willakuyninmi maypichus iskaychasqa kasqanta tarisun, Nebucodonosorwan Tituswan rikuchisqa hina. Kimsa kaq Jerusalénpa thufisqanqa, qhepa p'unchaykunapi, graciámanta pacha tukukuypim kachkan, chaymi juiciopa tukukuynin.

Capítulo onceqa kanmi kimsa angelkunapa kinsa willakuyninkunapa hawa historianninpa. Chayqa churakusqa kachkan capítulo chunkaq t'aqapi rakiy rikch'aynin ukhupi, hinaspa kinsa kallpachaq tupayninkuna chawpipi, chaykunapa Danielpa rikch'ayninpa iskay chunka iskayniyuq p'unchayninpi pasan. Kaymi niyta munan capítulo chunka iskayniyuqpas Diospa llaqtanman qhipa p'unchaykunapi ima pasasqanmanta ukhu willakuy kananta. Chaypas niyta munan capítulo chunka iskayniyuq ukhupi kachkan mikhuriyqa capítulo chunka ukhupi kachkan mikhuriyta iskay chunka iskay kutita aswan llihipi kachkananta.

Ulai rikuchisqapi, Cristotaqpas tapusqa karqa: “¿Hayk’aqkamataq?” Chunka iskayniyuq ñawpaq versículokuna, chunka kinsayuk versículopi tapuyta chayachispa, hawaqmanta hamuq profétic historiata reqsichirqanku, Biblia profecíapi atiykunamanta wakin ancha importante detallekunata sut’inchaspa. Chay chunka iskayniyuq versículokunaqa mana aswanchu karqanku, aswanpas qanchis kaq capitulopi rikuchisqa historiata yapamanta nispá, astawan hatunyachispa rikuchirqanku. Chay versículokunapi churakusqa profétic historiataq chunka hukniyuq capitulopipas yapamanta rikuchisqa, astawan hatunyachisqa, Medokuna Persiakunawan pacha qallarispá. Pusaqniyuq capitulopa qhipa kuskan hinallataq llaqa isqunniyuq capituloqa Diospa qhipa p’unchay runankunata profeta Danielwan rikuchisqanmi. Profétic historiapa rikuchisqan, Ulai mayukunapa rikuchisqapi tarikusqa kinsa capitulokunapi, Diospa runankunapa rikuchisqanwan kuská, Danielpa Gabrielwan tinkusqanrayku chay capitulokunapi, chunka capitulomanta chunka iskayniyuq kapitulukama alpha-manta omega-kama hinam.

Hiddekel omega kasqan, Ulai alpha kasqanrayku, chunka iskayniyuq capítulo-pi kichasqa k’anchaywan rikuchisqa atiyin, pacha tukukuypa tiempun chayamuptin, Adventismopa chawpi sayayninwan tiyanan siminanta hinaspa sayayninanta kay visiónmanta iskay chunka iskay kuti aswan llipipin. Chayna kaptinqa, Danielpa qhipa visiónninpa k’anchayninpa sut’inchasqa kasqa Diospa llaqtanwan qhipa p’unchaykunapi tupaq k’anchay kasqanta. Angelqa linu p’achallikusqa runata tapuptin, “Hayk’aqkamataq?” nispá, kay musphaykunapa tukukuyninkama, chay musphaykunaqa wiñaypaq wiñaypaq qoyllurkunahina llipiqkuna kanku, imaynachus Abramwan rurasqa pactopa historianninqa Abramta qoyllurkunata qhawanampaq kamachiyta waqyarín. Daniel chunka iskaypi musphaykunaqa runakunapa tikrakusqanku huk pacháq tawa chunka tawa waranqa runakunapa unancha kasqanman.

Huk ñawpaq nisqapi reqsichirqanchik Daniel chunka iskayniyuqpa chunka hukniyuq versiculonqa huk willakuy pacha kasqanta, iskay pacha rakiyuqta, chaykunamanta ñawpaqninqa kimsa chunka wata kasqanta. Chay chunka hukniyuq versiculopi allin énfasis churaypaqmi qanchis versiculoman rirqani, qhipa p’unchaykunapi llaqtan ukhupi pay ruwasqan admirableskunapi Cristop sut’i haykuyta rikuchinaypaq.

Chunkaq chunka hukniyuq versoman kutispa, yuyarichiyta munani qamkunata iskay chunka iskayniyuq qillqa Gabrielpa sut’inchasqanman hina chiqanmanta “qhipa p’unchaykuna” nisqa kasqanmanta. Pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa p’unchayninkupi, chay p’unchaykunapi señallasqa kanku hinaspa Dioswan rimanakuyta yaykunku; Danielpa qillqanman hina, huk willakuy kichasqa kanqa, chaymi hatun qapariyman wiñanqa. Chay willakuyqa iskay chunka iskayniyuq qillqapi rikuchisqa kashan kimsa sapaq profetapa pacha tupukunawan, chaykunataqa Milleritakuna ñawpaqmantapacha sut’incharqanku, hinaspataq Profeciapa Espíritun allinchasqa. Chay kimsa pacha tupukunaqa mana pachatachu rikuchinku, imaraykuchus kikin angelmi, iskay chunka iskayniyuq qillqapi iskaynin makinta hanaq pachaman oqarispa, Apocalipsis chunka qillqapi huk makillanta hanaq pachaman oqarispa jurarqan, pacha manaña kanqachu nispá. Chay willakuy 1844 watapi nisqa kasqanrayku, Danielpa chunka iskayniyuq qillqapi kimsa profetapa pacha tupukunaqa unancha pacha tupukuna kanku, mana pachata rikuchinankupaqchu.

Chaymi, Daniel chunka iskayniyuqpi chawpi simbólicota sut'inchay pachakuna iskay kuti pachakuna kaspá, Michael hatarimun chay kikin capítulo-pi kimsa chunka watakunawan qallarin chayqa, yachankim iskay kuti pacha, kimsa chunka watakunawan qallariq, Abrampa alfa sut'inchayninpa hunt'asqa allin chinkaynin kasqanta. Tiempoq sut'inchayninpa omega-nin, akllasqa llaqtawan rimanakuy historiata qallariq, Diospa akllasqa llaqtanman hina, kikin capítulo-pi hunt'asqa allin chinkayninta chayan, chaymi Danielpa willakuyninpa tukukuq patan, imakunachus Diospa llaqtanman qhipa p'unchaykunapi hamunqa chaymanta.

Tukupay pachakuna chayamunan p'unchawpi, Danielpa qillqan kicharisqa kachkan, chaymanta llusqisqa k'anchayqa Diospa llaqtanta sellan. Tukupay pachakuna chayamunan p'unchawpi, Danielpa qillqan kicharisqa kachkan, chaymanta llusqisqa k'anchayqa rikuchisqa kachkan kimsa profetiku pacha hunt'asqakuna wan Danielpa qhipa kapitlulun ukhupi. Chay kapituluqa omega kachkan chay kimsa kapitulukunaq, Hiddekel rikuyta ruwasqankumanta; Hiddekel rikuyta ruwasqantaq omega kachkan chay kimsa kapitulukunaq, Danielpa mayu rikuykunapa alpha nisqanta rikuchiynakunaq. Edénpi qallarisqa mayukunaqa qhipaman Danielman chayaran, hinaspataq Diospa profetiku Siminpa apamurqan Millerita kuyuriyman, ñawpaq kaq hukninchik angelpa, iskayniyuq angelpa ima kuyuriyninman, chayqa alpha kuyuriy kachkan kimsa angelkunapa iskay kuyuriyninman. Chunka isqonniyuq pachak iskay chunka watakuna, chunka hukniyuq versículupi, omega kachkan Abramwan Paulopa tawa pachak kimsa chunka wata profecianman.

Manaraq ñawpaqman purinanchikpaq Daniel chunka iskayniyuqpi Abrampa profecianwan tinkisqanman, allinmi yuyarinanchik pichus Pablo karqanman. Pabloqa mana gentilkunapa apostolnillanchu karqan, aswan allintaq Diospa profetiko Siminwanmi willakuyninta rikuchirqan. Chaymanta aswan importanteqa, Pabloqa dispensacional profeta kasqanmi. Dispensacional profetaqa huk profetami, Diospa llaqtanta pusananpaq huk dispensacionmanta hukman, Moisés hina: altarpí yupaychasqamanta santuariopi yupaychasqaman; Juan Bautista hina: kay pachapi santuario-manta Hanaq Pacha Santuarioman. Pabloqa qelqarqan aswan achka willayta, hinallataq kamachiykunata, literalman espíritualman rurasqanpa aplicacionninmanta, llapa wakin Biblia qelqakuna junt'asqamanta aswan achkata, mana tupaqta! Payqa hatarichisqa karqan literalman espíritualman tikrayta sut'inchananpaq, Diospa pactonpi kachkan llaqtanpa contexto-pi.

Pabloqa Abrahampa akllasqa llaqtanpaq siminkunawan tinkuchiq t'inkisqanmi, chay akllasqa llaqta chiqap kashqanmantam espírituymán tikrasqa karqan. Sichus mana allinta takyashqachu kanki Pabloqa ima ruwaq kasqanmanta pactokuna historiapi, chayqa manam rikunkimanchu may sumaqta Diosmanta churasqa kasqanta, Diospa pacton llaqtanpaq ñawpaq kutin willasqa tiempo-profecía iskay-rikch'aq kasqanta, hinaspa kimsa chunka watayuq pacha periodowan qallarisqanta. Huk profecía akllasqa llaqtapa taytan churarqan; chaymanta espíritu akllasqa llaqtaman tikrasqankupiq, huk dispensacional profeta hatarichisqa karqan chay tikrayta reqsichinampaq hinaspa sut'inchanampaq, hinaspallataq Abrampa tiempo-profecía takyachinampaq iskay ñiqin testigowan Nuevo Testamento-manta, ñawpaq testigowan Antiguo Testamento-manta tupaqchasqa. Abram qallariypi, chaymanta Pablo tukukuypi, qhepa p'unchaykunapa 1290 nisqapa ancha allin reqsichisqa kasqanta rikuchinku.

Qatiq qhipa qillqapi hinallataqmi ñawpaqman risunchis.

“ZacaríaSPA rikch’ayninpi Josuéwan Angelwan ima nisqanqa, Diospa llaqtanpa kawsayninman sumaq sinchi kallpawanmi chayan, hatun pampachanakuy p’unchaypa tukukuq rikch’ayninkunapi. Chay puchuq iglesiaqa chaypim hatun wateqayman, llaquymanpas apasqa kanqa. Diospa kamachikuyninkunata hinallataq Jesuspa iñiyinta waqaychaqkunaqa, dragónpa phiñakuyninta, soldadonkunaq phiñakuynintawanmi musyanqaku. Satanásqa kay pachata sut’intaq kamachisqankunata hina yupaychan; achka cristiano sutiYuqkunatapas munayninman hap’isqañam. Ichaqa kaypin huk pisilla huñu kan, paypa kamachikuyninman mana q’umuyta munaq. Paykunata kay pachamanta chinkachiyta atispanqa, atipayninqa hunt’asqa kanman. Imaynachus mana reqsisqa nacionkunata Israelta chinkachinankupaq kallpachasqa, hinallataq qaylla p’unchaykunapipas kay pachaq mana allin atiyinkunata kuyuchinqa Diospa llaqtanta chinkachinankupaq. Runakunaqa mañakusqa kanqaku runapa kamachikuyninkunata kasukunankupaq, Diospa leyinman huch’uychaspa.”

“Diosman cheqaq kaqkunaqa amenazasqas, t’aqllasqas, hark’asqas kanqaku. Paykunaqa ‘taytankumanta, wawqenkunamanta, ayllunkunamanta, masinkunamantapas entregasqas’ kanqaku, wañuyman chayanankukama. Lucas 21:16. Sapan suyayninqa Diospa kuyakuyninllapim kachkan; sapan amachakuyninqa mañakuynillam kanqa. Imaynatachus Josué Angelpa ñawpaqenpi ruegakurqan hina, chayhinallataq puchuq iglesiaqa, sonqon p’akisqa kasqanwan, mana qhepakuyiniyuq iñiywan, Jesusrayku pampachayta hinaspa qespichiyta mañakunqa, Paymi Defensorninku. Paykunaqa allintapuni kawsayninkupa huchasapa kasqanta yachanku, pisi kallpayoq kasqankuta, mana ñiqin kasqankutapas rikunku; hinaspa desesperaciónman urmaytaña wakichisqa kanku.”

“Yuyachiqmi qayllanpi sayan, paykunata tumpanapaq, imaynan Josuéta hark’anapaq qayllanpi sayarqan hina. Payqa qhellyasqa p’achankuta rikuchin, pantasqa kawsayninkuta. Payqa rikuchin pisi kallpankuta, mana yuyayniyuq rurasqankuta, paykuna mana añayniyuq huchankuta, Cristowan mana rikch’akusqankuta, chaymi Qespichiqninkuta p’enqayman churaykuran. Payqa kallpachakun paykunata mancharichiyta, yuyaywanqa imayna kasqankupas mana suyayniyuq kasqanta, qhellichakusqankupa qhellyan mana hayk’aqpas mayllakusqanta. Payqa chayhinata suyan iñiyinkuta chinkachiyta, hinaspa paypa wateqayninkunaman urmaykuyta, Diosman kasukuyñinkumanta kutirikunankupaq.”

Satanásqa allinta yachaynin kachkan huchakunamanta, chaykunamanmi Diospa llaqtanta urmanachirqan huchallinankupaq; chayraykun payqa chaykunapa contranpi tumpayninkunata kallpachin, nispa: huchankuraykuqa Diospa waqaychayninta chinkachisqankum, nispa, hinaspa mañakun: paypaq derechon kasqanta paykunata tukuchinampaq. Payqa rimarin paykunatapas kikiñanman hina kasqankuta, Diospa favorninmanta qarquusqa kanankupaq hina. “Kaykunachu,” nin, “hanaq pachapi noqapa rantinpi tiyayta hap’iyta munasqakuna, hinaspa noqawan huñusqa angelkunapa rantinpi? Paykunaqa ninaku Diospa kamachikuyninta kasukusqankuta; ichaqa, ¿kamachikuyninkunata waqaycharqankuchu? ¿Manachu kikinkuta munakuq karqanku Diosmanta aswan? ¿Manachu kikinkupa allin kayninkuta churarqunku paypa servicionninmanta aswan hanaqman? ¿Manachu kay pachapa imaymanakunata munakurqanku? Qhawariychis paykunapa kawsayninta señalasqa huchakunata. Qhawariychis paykunapa sapaq munakuyninta, mana allin sunqu kayninta, hukninmanta hukninpa chiqninakuyninta. ¿Dioschu noqata hinaspa angelniykunata ñawpaqninmanta qarquwanqa,

chay kkillan huchakunapi huchayuq karqankutaqa premiowanraq kutichispa? Manam kayta ruwayta atinkichu, Taytalláy, justiciawanqa. Justiciaqa mañan paykunapa contranpi sentencia nisqa willakusqa kananpaq.”

“Ichaqa Cristoq qatinqinmantaqa huchallikusqaku, ichaqa manam paykikunaqa kikinkuta qusqakuchu satanapa llamkanankunapa kamachisqan kananpaqchu. Huchankumantaqa wanakuspankum repintikurqaku, hinaspa p’inqaywan llakikuywanmi Taytata mask’arqaku, chay divina Abogadotaq paykunapa favorninpi mañakun. Paymi, paykunapa agradecimientohinalla mana kasqanwan aswan sasachakusqa karqa, paykunapa huchanta hinallataq penitenciantapas reqsiq, kaynata niyku: ‘Señorqa qamta k’amiyuchun, Satanás. Kay almaikunapaqmi Kawsaynita qoykurqani. Makiykunaq palmanpin qillqasqa kachkanku. Carácterninkupi pantaykuna kanman; ruwasqankupiq mana atiparqunkumanchá; ichaqa repintikurqankum, ñoqataq perdonarqani hinaspa chaskirqani’.”

Satanásqa maqanakuykunaqa kallpayoqmi, pantachikuyninkunapas sasachaqmi; ichaqa Señorpa ñawinqa llaqtanmanmi qhawachkan. Paykunapa ñak’ariyninkuqa ancha hatunmi, hornopa ninanqa paykunata mikhurparinampaqña kasqanta rikuchin; ichaqa Jesusqa paykunata ninapi pruebasqa qorita hina urqunqa. Kay pachaman yapakusqankuqa qichusqa kanqa, chaywan Cristoq rikch’aynin paykuna ukhupi hunt’asqa sut’ita rikurichikunampaq.

Wakin pachakunapiqa Señorqa rikurinqa iglesiantaq sasachakuyninkunata, chaymanta awqankuna payman ruwasqanku nanachiytapas qunqapusqasqanta hina. Ichaqa Diosqa mana qunqanichu. Kay pachapiqa mana ima kaqpas Diospa sonqonpaq chayhina munasqa kanchu iglesiamantaqa. Mana munayninchu kay pacha yuyayman hina puriypa kamachikuynin qillqasqanta waqllichinanta. Mana saqinqachu llaqtanta Satanaspas watukuyninkuna atipasqa kanankupaq. Payta pantaspa rikuchiqlunataqa muchuchinqa, ichaqa tukuy cheqaq sonqowan wanakuspa kutirikunakunamanqa kuyapayakuyninta qowinqa. Payman waqyaykuk, cristianopa kawsayninpa ruraynin wiñanampaq kallpata mañaqkunamanqa, tukuy imam chaypaq munasqankuta yanapayninta qowinqa.

“Tukukuypi p’unchawkunapi Diospa llaqtantinmi llakikunku hinaspa waqaych’akunku allpapi rurasqa millay abominaciónkunamanta. Waqasqankuwanmi mana allin runakunata yuyaychanku ima manchaypi kasqankumanta, Diospa kamachikuyninta saruchasqankurayku; hinaspa mana rimay atina llakiyanmi Señorman ñak’arispas pampachakuywan uraykunku. Mana allin runakunaqa paykunapa llakikuyninta asipankum, hinaspa paykunapa chanin waqyaykuykunata p’inqachinkum. Ichaqa Diospa llaqtanpa nanaywan uraychasqa kayninqa mana pantay atina sut’i qhawachiymín, huchamanta chinkachisqa kallpatawan allin sunqu kaypa hatun kayninta yapamanta kutichkasqankuta. Chaymi, Cristoman aswan qayllaykusqankurayku, ñawinkunapas Paypa hunt’asqa ch’uya kayninpi churakusqa kaptin, huchapa ancha jatun huchallikuyninta sut’ita rikunku. Llakiyan llamp’u sunqu kaywan uray sunqu kaymi atipanakuywan sayayniyuq kaypa hinaspa atipaypa imayna kanan. Cruzpa chakinman kumuykukunataqa k’anchay yupaychay coronam suyan.”

Diospa cheqaq runankuna, mañakuqkunaqa, hina kaspa, Paywan kуска wichq’asqa kanku. Kikinllankupas mana yachankuchu hayk’aq sinchi waqaychasqa kasqankuta. Satanaspas kallpachasqan, kay pachapa kamachiqninkunaqa paykunata tukuyta maskhashanku; ichaqa

Diospa wawanakunapa ñawinkuna kicharisqa kanman chayhina Eliseopa yanapaqninqpa ñawinkuna Dotánpí kicharisqa kasqanman hina, hinaspa qhawankuman Diospa angelninkuna paykunapa muyuriqninkupi campamentota churakusqankuta, tutayaypa hostninkunata hark'aspa sayachishaqta.

Diospa llaqtan runakuna Paypa ñawpaqenpi alma-nkuta ñak'arichispa, sonqo-pi ch'uya kayta mañakusqankumanta, kamachiy qosqa kachkan: “Qhelli p'achankuta qichuychis”; hinaspa kallpachaq simikuna nisqa kachkan: “Qhawariy, mana allin ruwayniykita qanmanta pasachirqani, hinaspa musuq p'achawan p'achachisqayki” nispa. Zacarías 3:4. Cristopa chaninnaq mana ima qhellichasqa kasqanmanta kachaq kanan p'achanqa churaykun Diospa wawanman, pruebaykusqa, tentasqa, cheqaq sonqowan qatiqkunaman. P'enqasqa puchuqkunank'anchayniyoq sumaq p'achawan p'achachisqa kanku, manaña hayk'aqpas kay pachapa ismusqa mana allinkayninkunawan qhellichasqa kananpaqchu. Sutinukunaqa Ovejapa kawsay libronpi qhepakun, llapa pacha cheqaq qatiqkunawan kуска qelqasqa. Paykunaqa engañaqpa llullachiykunata atiparqunku; dragónpa qapariyninwanqa manam cheqaq kasqankumanta muyuchisqachu karqanku. Kunanqa wiñaypaqmi tentaqa yachay churanankunamanta allin waqaychasqa kanku. Huchankunaqa hucha qallariqmanmi apachisqa kanku. “Sumaq umachuku” paykunapa umankuman churaykusqa kachkan.

“Supayqa tumpaspa acusacionninkunata kallpachashaqtin, ch'uya angelkuna, mana rikuylla, kayman chayman purirqanku, kawsak Diospa sellonta churaykuspa cheqaq iñiqkunapa hawanman. Paykunaqa chaykuna kanku Oveja Wawawan kуска Sion orqopi sayaqkuna, taytanku sutin umankupa urqunkupi qillqasqa kachkaptin. Paykunaqa mushuq takita tiyanakunkama ñawpaqpi takinku, chay takitaqa mana pipas yachayta atinchu, aswanpas pachamanta rantisqa pachak tawa chunka tawa waranqalla. ‘Kaykunaqa Oveja Wawata maymanpas richkaptin qatipaqquna. Kaykunaqa runakunamanta rantisqa karqanku, Diospaq chaymanta Oveja Wawapaq ñawpaq ruruchakuna hina. Hinaspa siminkupiqqa mana llullakuy tarikusqachu: imaraykuchus paykunaqa Diospa tiyananpa ñawpaqninpi mana pantasqayuy kanku.’ Apocalipsis 14:4, 5.”

Kunanqa hunt'asqa tukukuynin chayan Angelpa siminkunamanta: “Kunan uyariychis, qhapaq sacerdote Josué, qam, qayna ñawpaqniyki tiyakuq masiykikunapas; paykunaqa admirakuypaq runakunan; qhawariy, ñoqaqa Servidorníyta, Ramasqata, llusqsimuchkani,” nispa. Zacarías 3:8. Cristoqa rikuchikun llaqtanpa Redentornin hina, Qispichiqnin hina ima. Kunanmi cheqaqtapuni puchuqkunapa “admirakuypaq runakuna” kanku, imaraykuchus puriyninkupi waqayninku, p'enqakuyninkupas tikrakun kusikuymán, yupaychayman Diospa, Corderopaq ñawpaqenpi. “Chay p'unchaypi Señorpa ramasqanqa sumaqta k'ancharinqa, hatun yupayniyoqmi kanqa, hallp'apa rurunpas allin, munaychaqmi kanqa Israelmanta qispisqakunapaq. Hinaspa pasanqa, Sionpi puchuq kaq, Jerusalénpi qhipaq kaqpas sutichasqa kanqa santo nispa, sapaqnin Jerusalénpi kawsakkuqkunawan qillqasqa kaq,” nispa. Isaías 4:2, 3. Profetas y Reyes 587–592.